

עין משפט גו מצוה

א [משמע] א"ח סתם קח
שפי' א':

לעני רש"י

דרישבידרי. לנבול וי'.

מוסף רש"י

מי גרם לשאול שישב
בבגדו. דכתיב וכו'. מי קח
רשאינה פחה ונראה עליו
מימה אלה שמערה לו פתח.
שמואל וכו' יוסף קנח.
דואה קרי (מיניה טו.).

רבינו הגאון

והיה כעא מבינה, חרובי ריה
כי וקן שמואל וגו'. מי קח
כדל. דכתיב וכו'. והוא מר
במפתח מורד (במשקין)
פח מן היתח' (יורשין)
שנן וזו היה מיתח' של
שמואל הרחמן. אמר ליה
הני אמר ר' יוחנן. וקנה
הקפין הקב"ה עליו.
שנאמר ויהי כי וקן
שמואל (נחמתי כי המלכתי
את שאול לפלן. ויהי
לשמואל ויעקב אל ה' כל
הליהו. אמר לפניו רבנו
של עולם שקלתי כמשה
ואהרן כו'. עי מי גרם
לשאול לישב שתי שנים
ומתעצב בבגדו. ופלתו של
שמואל הרמיו. ומי מרדתי
גברא מקמי גברא. אין,
שנאמר הצבתי בנביאים
הרגלים באמרי. פי,
במשפחה לא נאמר אלא
באמרי. פי, אלמא מרדי
גברא מקמי גברא. אין
אמרין דבר הלכה בספרה
שמיא קנה לושט
ויבא לרדי סנה, (ותחלק
השטרה). בת דברין אי
ליה הני אמר ר' יוחנן.
יעקב אבינו לא מת,
שנאמר כי הני משיעך
מרחוק ואת זרעך מארץ
שבים וגו'. מקוש יעקב
לורעו, מן זרעו בחיים אף
הוא בחיים.

רבינו גרשום

יבא ניהו ע"ו. דכתיב פן
צשיחון ועשיהם בס"ל.
יאמר כל מקום שנאמר
ישתחנה אינו אלא דבר
צ"ו. וכו'. ע"א. מאי ניהו
צ"ו. כלומר, כשהוא עובר
ע"ו. חיי צ"ו וקדושים
כו'. ומלך דהא קרא
כי שתי רעות מושפ' ע"ו.
כתיב וכו'. לא בטלו
משעה דיתון בחייה.
משכן. מרטי כל עם
אבתריה. דאמר לוי
שחטא מת בתור. קפצה
עליו וקנה. דלא נתי עליה.
הסבר דהא קרא. אלא באמרי
פי. כגון שמואל. ביוצא
ומכירה.

מאימתי פרק ראשון תענית

ה:

וְכִי סִבּ שְׂמוּאֵל וְהָא בַר גַּב שִׁנְי הוּא וְכוּ'. וְעַתָּה (א'פ"י) מ"י
שְׂמוּאֵל כִּי צִנּוּ שֶׁהָיָה בְּשֵׁנֵי רֵאשֻׁנָה שְׁהִיָּה עָלֵי מַמְוֵנָה לְכַ"ג
נוֹלַד שְׂמוּאֵל דְּכַמְרִיב (שְׂמוּאֵל א' א) וְעָלֵי יוֹשֵׁב כְּלוּמַר אוֹתוֹ יוֹס נַחֲשִׁיב
וְנַמְנָנָה וְעָלֵי הִיָּה נִצְיָא וְשׁוֹפֵט אֲרַנְעִים שָׁנָה דְּמַפְרַשׁ נְקַרְא
וְשְׂמוּאֵל הִיָּה נִצְיָא וְשׁוֹפֵט י' שָׁנִים

קודם מלכות שאול כדליתא כפדר
עולם נמצא שהיה שמואל בן מ"ט
שנה כשפסק מלכות שופט ומתי שנה
בשנה ראשונה שהיה עלי נציא
נוֹלַד וְתַרְמִין שָׁנַי וּפְלַגְא דְּשַׁאֵל
הַמֶּלֶךְ הָיָה כִּי צִנּוּ שֶׁנֶּחַן קָא פִּרְיָן
וְמִי סִבּ וְמוֹרִי שׂ"י חֲשִׁיב הָיָה אֲרַנְעִים
שָׁנָה דְּעָלֵי קֹדֶם שֶׁנִּשְׁנָה הָאֲרוֹן
וְכַוְלָאוּ יוֹס שֶׁנִּשְׁנָה מֵת דְּכַמְרִיב וְהִיָּה
כְּהַיְוִי אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְיִפְּלֹל אֲחוֹרֵית
וְתַשְׁנַר מִפְּרַקְתָּוּ וְגו'. וְהִאֲרוֹן הִיָּה
בְּיַת אֲנִינְדֵּן בְּגַנְעָה עֶשְׂרִים שָׁנָה
דְּכַמְרִיב (שְׂמוּאֵל א' ז) וְרַבְּנֵי הַיּוֹמִים
וְהִיָּה עֶשְׂרִים שָׁנָה וְיִהְיֶה כֹּל יַת
יִשְׁכַּל אַחֲרֵי ה' וְמִיָּד כְּשֶׁמֶלֶךְ דָּוִד
בִּירוּשָׁלַם דִּהִינַי לְאַחַר כְּשֶׁמֶלֶךְ
בַּחֲבֹרֹן שְׁנַע שָׁנִים וְנַמְנָנָה הַיְוִי
לֶשֶׁם אֵל וְחִשׁוֹב אֲרַנְעִים שְׁהִיָּה עָלֵי
עַם עֶשְׂרִים שָׁנָה שְׁהִיָּה הָאֲרוֹן בְּיַת
אֲנִינְדֵּן הִינַי עֲשִׂים נַמְנָל שְׁהִיָּה
שָׁנִים שָׁנָה מְשֹׁנֵל שְׂמוּאֵל עַד שֶׁנֶּחַן
הָאֲרוֹן בִּירוּשָׁלַם א"ע"ג דְּנוֹלַד בְּשָׁנָה
הָרֵאשֻׁנָה א"כ נִכַּי לַפְּחוֹת מַהִי שָׁנָה
אֲדַהֲרִינן אוֹתָן שְׁנַעָה חֲדָשִׁים (א) הִיָּה
הָאֲרוֹן שְׁנַעָה פְּלַשְׁתִּים דָּלָא קָא חֲשִׁיב
וְמַלְיָ לְהַנְהִיב דְּשַׁעַת הַרְיוֹן נַמְנָל שְׁהִיָּה
שְׁמוֹנֵה שָׁנִים מַמְיַת שְׂמוּאֵל עַד
שֶׁנֶּחַן הָאֲרוֹן לִירוּשָׁלַם שְׁהִיָּה הִיָּה
שָׁנָה חֲדָשִׁים מַמְיַת שְׂמוּאֵל קֹדֶם
שֶׁמֶשֶׁחוֹ דָּוִד מֶלֶךְ בַּחֲבֹרֹן וּמֶלֶךְ שֶׁס
שְׁנַעָה שָׁנִים וְנַמְנָנָה וְמִד מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם
וְהִנְיָל הָאֲרוֹן וְעַתָּה הַסַּר שְׁמוֹנֵה
שָׁנִים מִן שָׁנִים שָׁנִים שְׁהִיָּה מְשֹׁנֵל
שְׂמוּאֵל עַד הַגָּמַל הָאֲרוֹן וְשֶׁאֵל כִּי צִנּוּ
שָׁנִים: **יַעֲקֹב** אֲבִינוּ א"א מַת.
וְכֵן מַשְׁמַע (ו) דְּכַמְרִיב וְיִגְוַע וְלֵאל
כַּמְרִיב וְיַמַּת דְּמַפְרַשׁ נְטוּסָה (דף י"א.)
גַּבִּי מַעֲשֵׂה דְּחוֹשִׁים:

ביודעה ומכירה קאמינא. פי נידעה שגא עליה ומכירה שגלה אומה: מלקוש

לידי סכנה בתר דסעוד א"ל הכי אמר ר' יוחנן יעקב אבינו לא מת א"ל וכי
כבדי ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברויא א"ל מקרא אתני דורש
שנאמר ואתה אל תירא עברי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל לי הנני
מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים מקיש הוא לזרעו מה זרעו בחיים
אף הוא בחיים א"ר יצחק כל האומר רחב רחב מיד נקרי א"ל רב
נחמן אלא אמניא ולא איכפת לי א"ל כי קאמינא ביודעה ובמכירה
אמשול לך משל למה"ד לאדם שהיה הולך במדבר והיה רעב ועיף וצמא
ומצא אילן שפירותיו מתוקין וצילו נאה ואמת המים עוברת תחתיו אבל
מפירותיו ושתה ממימיו וישב בצילו וכשביקש לילך אמר אילן אילן
במה אברכך אתה אומר לך שיהו פירותך מתוקין הרי פירותך מתוקין שיהא
צילך נאה ארץ צילך נאה שתהא אמת המים עוברת תחתך הרי
אמת המים עוברת תחתך אלא יהי רצון שכל נשיות שנוטעין ממך
יהיו

וקדריים כדמפרש שהרעו משניהן לא
הצינו מהן דחומים וקדריים (א) אע"פ שיראתם פחותה לא רלו
להמיר ועמי המירו בחרר ולא עוד אלא בלא יועיל: **והאמר מר.**
מתמו של שמואל הרמתי (ט) ולא
זכרת היא. כמסקת שמחות (פ"ג)
מפרש מה בכך שנים זו היא מיתת
כרת בכך וכן זו היא מיתת אכזריה:
ימיו של שמואל כ"ג שנה דכתיב
עד גמל הגער וגו' דסיבירי'ר דלע"ו
וכ"ד חדשים דקרא מיוקן וכתיב
(שְׂמוּאֵל א' א) וַיֵּשֶׁב שָׁם עַד עוֹלָם
עוֹלָמוֹ שֶׁל לוי חֲמִשִּׁים שָׁנָה שְׂנַאֲמַר
(במדבר ט) וַתָּנַח חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב
וְנִלְמַד הָעֲבוּדָה (ב) וְנַכְחוֹת (י) יְרוּשָׁלַם
וְכַפְדֵּר עוֹלָם מַמְלַל כְּשֵׁי דְפִין מוֹסַפֵּת
עַל זֶה: **קִפְּלָה.** הִלְבִּין עֵבְרִי: נַחֲמִי.
ולא הקצ"ה להורגו מיד: **שְׁלַחְתִּי**
כַּמְשֵׁה וְהַסְרֵן דְּכַמְרִיב מִשָּׁה וְהַסְרֵן
כַּכְּהִינּוּ וְשְׂמוּאֵל כְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ וְגו'.

שקולה כשתיים ומאי ניהו ע"ו דכתיב יכי
שתיים רעות עשה עמי אותי עובד מקור מים
חיים לחצוב להם בארות בארות בשברים
וכתיב בהו כ"י עברו איי כתיים וראו וקדר
שלאו והתבוננו מאד וגו' הדימיר גוי אלהים
והמה לא אלהים ועמי המיד כבודו בלא
יועיל תנא כותיים עובדים לאש וקדריים
עוברין למים ואע"פ שיודעים שהמים מבבין
את האש לא המירו אלהיהם ועמי המיד
כבודי בלא יועיל וא"ל רב נחמן לר' יצחק
מ"ד יידיה כאשר זקן שמואל ומו ס"ב שמואל
כול האי והא בר ג"ב הוה דאמר כמ' מ'מת
בג"ב שנה זהו מיתתו של שמואל הרמתי
א"ל הכי א"ר יוחנן זקנה קפצה עליו דכתיב
ינחמתי כי המלכתי את שאול אמר לפניו
רבש"ע שקלתי כמשה ואהרן ד' דכתיב
משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו
מה משה ואהרן לא במלו מעשה ידיהם
בחייהם אף אני לא יתבטל מעשה ידי
כתיי אמר הקב"ה היכי אעביד לימות שאול
לא קא שביק שמואל לימות שמואל אדוטר
מרנני אבתריה לא לימות שאול ולא לימות
שמואל כבר הגיעה מלכות דוד וואין מלכות
נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא אמר
הקב"ה אקפיץ עליו זקנה היינו דכתיב
ושאול יושב בגבעה תחת האשל ברמה
וכי מה ענין גבעה אצל רמה אלא לומר
לך מי גרם לשאול שישב בגבעה שתי
שנים ומחצה תפלתו של שמואל הרמתי
ומי מודחי גברא מקמי גברא אין א"ר
שמואל בר נחמני א"ר (יוחנן) מ"ד יעל כן
הצבתי בנביאים הרגתים באמרי פי
במעשיהם לא נאמר אלא באמרי פי אלמא
מידחי גברא מקמי גברא רב נחמן ור' יצחק
הוון יחבי בסעודתא א"ל רב נחמן לר' יצחק
לימא מר מילתא א"ל הכי א"ר יוחנן אין
מסוהין בסעודה שמא יקדים קנה לושט ויבא
לידי סכנה בתר דסעוד א"ל הכי אמר ר' יוחנן יעקב אבינו לא מת א"ל וכי
כבדי ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברויא א"ל מקרא אתני דורש
שנאמר ואתה אל תירא עברי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל לי הנני
מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים מקיש הוא לזרעו מה זרעו בחיים
אף הוא בחיים א"ר יצחק כל האומר רחב רחב מיד נקרי א"ל רב
נחמן אלא אמניא ולא איכפת לי א"ל כי קאמינא ביודעה ובמכירה
אמשול לך משל למה"ד לאדם שהיה הולך במדבר והיה רעב ועיף וצמא
ומצא אילן שפירותיו מתוקין וצילו נאה ואמת המים עוברת תחתיו אבל
מפירותיו ושתה ממימיו וישב בצילו וכשביקש לילך אמר אילן אילן
במה אברכך אתה אומר לך שיהו פירותך מתוקין הרי פירותך מתוקין שיהא
צילך נאה ארץ צילך נאה שתהא אמת המים עוברת תחתך הרי
אמת המים עוברת תחתך אלא יהי רצון שכל נשיות שנוטעין ממך
יהיו

שמואל א' א כב
7. על בן המלכות
בנביאים הרגתים באמרי
פי ומשפטיו אור יבא:
השע"ה
8. ואהא אל תירא עברי
יעקב נאם ה' ואל תחת
ישראל לי הנני מושיעך
מרחוק ואת זרעך מארץ
שבים רשק יעקב ושקט
ושאן ואין מורדי.
דימרי ל'
הגהות הב"ח
(א) כ"י ד"ה שקולט טו.
כ"י מלכו רש"י משמע
שהיה נרס חומים עובדים
למים וקדריים עובדין לאל
למיה פלגקט ע"פ:
(ב) ד"ה והאמר מר מי של
שמואל הרמתי כרת היא
כמ' שמחות מפרש מה
כרך וכך שנים כ"י מ"ל
מיתת ולא נחמתי: (א) חו"כ
ד"ה ומי ס' אומן שנסע
חדשים שהיה הארון פי
דשפת הרון ונמצא שהיו
מטמיה: (ד) ד"ה יעקב כ'י
מן משמע מרדכתיב ונטע:
יהיו

מסורת הש"ס

(א) (ג"ל כבודי) (ב) מ"ק
כ"ה. (ג) [שבת קנב.]
(ד) [עומר חובי גיטין סז.
ד"ה ומתי] (ט) [בנחמת חז:
ע"י] (י) [מסכתא דקוסט
פ"ח] (יא) [ג"ל יומין]
(יב) [מנינה טו.] (יג) [לפלא
ס.] (יד) [מיתת מרת].
(טו) [שמואל א' א] (טז) [ג"ל
כמסדס פ"ג ה"א ע"פ].
(יז) [ד"ה ה"ו לפני ד"ה
שמואל] (יח) [שמות יד].
(יט) [ג"ל אפרש] (ע) [פי'
כפ"ק ד"ה דף י"א.
מהפ"ח].

תורה אור השלם

1. כי שתיים רעות יעשה
עמי אתי עובד מקור מים
חיים לחצוב להם בארות
בארות בשברים אשר לא
יבדלו יבדלו יבדלו יבדלו יבדלו
2. כי עברו איי כתיים
וראו וקדר
והתבוננו מאד וראו וקדר
והתבוננו מאד וראו וקדר
3. ויהי כאשר זקן
שמואל וישם את כניו
שפטים לישראל.
שמואל א' א כב
4. נחמתי כי המלכתי
את שאול למלך כי שב
מאחרי ואת דברי אל
הקדוש וירד לשמואל
ויועק אל יו כל הלקחה:
שמואל א' א כב
5. משה ואהרן כבהניו
ושמואל בקוראי שמו
קראים אל יי ויהא
יעצמו: ההלים ע"ט ו
6. וישע שמואל כי נודע
דוד ואנשים אשר אתו
ושאול יושב בגבעה
תחת האשל ברמה
והצונו כידו וכל עבדיו
נצבים עליו:
שמואל א' א כב
7. על בן המלכות
בנביאים הרגתים באמרי
פי ומשפטיו אור יבא:
השע"ה
8. ואהא אל תירא עברי
יעקב נאם ה' ואל תחת
ישראל לי הנני מושיעך
מרחוק ואת זרעך מארץ
שבים רשק יעקב ושקט
ושאן ואין מורדי.
דימרי ל'

1. כי שתיים רעות יעשה
עמי אתי עובד מקור מים
חיים לחצוב להם בארות
בארות בשברים אשר לא
יבדלו יבדלו יבדלו יבדלו יבדלו
2. כי עברו איי כתיים
וראו וקדר
והתבוננו מאד וראו וקדר
והתבוננו מאד וראו וקדר
3. ויהי כאשר זקן
שמואל וישם את כניו
שפטים לישראל.
שמואל א' א כב
4. נחמתי כי המלכתי
את שאול למלך כי שב
מאחרי ואת דברי אל
הקדוש וירד לשמואל
ויועק אל יו כל הלקחה:
שמואל א' א כב
5. משה ואהרן כבהניו
ושמואל בקוראי שמו
קראים אל יי ויהא
יעצמו: ההלים ע"ט ו
6. וישע שמואל כי נודע
דוד ואנשים אשר אתו
ושאול יושב בגבעה
תחת האשל ברמה
והצונו כידו וכל עבדיו
נצבים עליו:
שמואל א' א כב
7. על בן המלכות
בנביאים הרגתים באמרי
פי ומשפטיו אור יבא:
השע"ה
8. ואהא אל תירא עברי
יעקב נאם ה' ואל תחת
ישראל לי הנני מושיעך
מרחוק ואת זרעך מארץ
שבים רשק יעקב ושקט
ושאן ואין מורדי.
דימרי ל'

שמואל א' א כב
7. על בן המלכות
בנביאים הרגתים באמרי
פי ומשפטיו אור יבא:
השע"ה
8. ואהא אל תירא עברי
יעקב נאם ה' ואל תחת
ישראל לי הנני מושיעך
מרחוק ואת זרעך מארץ
שבים רשק יעקב ושקט
ושאן ואין מורדי.
דימרי ל'

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones